

105 aastat J. Kunderi sünnist

Juhan Kunder on sündinud 26. detsembril 1852. aastal Holstre vallas. Pärast õpinguid Pulleritus, Paistus, Viljandis ja Tartu Opetajate Seminaris töötas Kunder aasta Tartu elementaarkoolis. 1876. aastal asus ta tööle Rakvere elementaarkooli. 1882. a. sooritas Kunder kreiskooliõpetaja eksami ja sai õpetajakoha Rakvere kreiskoolis.

1886. a. loobus Kunder õpetajakohast ja asus Kaasanisse, et end vene keeles täiendada ja loodusteaduste kandidaadi eksamid sooritada. Kuid see Kunderi soov ei täitunud. Kõleri soovitusel määras Riia õppekonna kuraator Kunderi Aleksandrikooli inspektori kandidaadiks ja järgmisel sügisel saadeti ta riigi kooli Peterbuuri Opetajate Instituuti õppima. Peterburis töötas Kunder väga palju. Ta valmistas hoolikalt lõpueksamiks, käis ülikoolis loenguid kuulamas ning võttis osa poiste käsitöökursustest. Samal ajal tegi ta ka kaastööd ajalehele «Valgus», et sel teel pisut raha teenida, sest perekond kodumaal vajas ülalpidamist. 1888. a. aprillis, enne viimast eksamit, haigestus Kunder tüüfusse. Kurnatud organism ei suutnud vastu panna ja 12. aprillil Kunder suri. Tema põrm toodi kodumaale ja sängitati Rakveres mulda. Kunderi surmaga purunesid need suured lootused, mis temale kodumaal olid pandud.

Juba kreiskooli õpilasena tundis Kunder suurt huvi kirjanduse vastu. Tartu seminari kasvandikuna tegeles ta rahvaluulega ja kirjutas algupäraseid näidendeid ning luuletusi.

Näitekirjanikuna on Kunder kõige tuntum. Tema väärtuslikum näidend on «Kroonu onu».

Kunderil on suur osa ka eesti lastekirjanduses. Tema andis lastekirjanduse teoreetilised alused, rõhutas raamatute suurt kasvatavat tähtsust ja kirjutas ka ise lasteraamatuid, andis välja oma kogutud «Eesti muinasjutud» (1885) ja avaldas proosaümberrühutuse «Kalevipojast» (1885).

Tähtis osa on Kunderil kooliraamatute autorina. Kõige väärtuslikumad on aga tema tööd loodusteaduste alal. Kunder andis välja loodusõpetuse metoodika ja kirjutas oma aja parimad loodusõpetuse õpikud, mis püsisid meie koolides kasutusel veel aastakümneid pärast Kunderi surma.

Kunder oli sügavate teadmistega ja väga mitmekülgsede huvidega inimene. Ta pühendas oma elu rahva valgustamisele, rahva haridustaseme tõstmisele. Paljud tema pedagoogilised seisukohad on õigeks jäänud tänapäevani, oma väärtust pole kaotanud ka «Kroonu onu», mis püsis eesti vanemas näitekirjanduses aukohal.

E. PÄARSOO,
TRU üliõpilane